

OBSAH

PODĚKOVÁNÍ	13
SEZNAM MAP, TABULEK A ILUSTRACÍ	15
Mapy	15
Tabulky	17
Schémata a ilustrace	17
PŘEDMLUVA	19
PROLOG: STŘET JAZYKŮ	23
 ČÁST I: POVAHA DĚJIN JAZYKA	 27
1 Themistokleův koberec	29
<i>Dějiny lidstva z hlediska jazyka</i>	29
<i>Přirozený stav</i>	31
<i>Gramotnost a počátky dějin jazyka</i>	32
<i>Utajené dějiny</i>	35
2 Co stojí stát se světovým jazykem aneb Člověk nikdy neví	41
 ČÁST II: JAZYKY SE ŠÍŘÍ PO SOUŠI	 49
3 Poušť kvete: Jazyková inovace Blízkého východu	51
<i>Tři sestry, které 4500 let předly dějiny</i>	57
<i>Příběh ve zkratce: Jazykový skok vpřed</i>	60
<i>Sumerština – první klasický jazyk: Posmrtný život</i>	71
PRVNÍ MEZIHRA: CO SE STALO S ELAMŠTINOU?	78
<i>Akkadština – nejlepší technologie na světě: Vzor gramotnosti</i>	81
<i>Féničtina – obchodování bez kultury: Kanaán, směr západ</i>	91
<i>Aramejštiny – píseň pouště: Mezinárodní jazyk západní Asie</i>	102
DRUHÁ MEZIHRA: ŠTÍT VÍRY	110
<i>Arabština – výmluvnost a rovnost: Vítězství „pokory“</i>	117
TŘETÍ MEZIHRA:	
TURKOTATARŠTINA A PERŠTINA, JEZDCI ISLÁMU	129

	<i>Dědictví Blízkého východu: Kouzlo pouštních nomádů</i>	134
4	Triumf plodnosti: Egyptština a čínština	137
	<i>Podobné osudy</i>	141
	<i>Jazyk podél Nilu</i>	146
	<i>Majestátní postup</i>	148
	<i>Přistěhovalci z Libye a Kuše</i>	151
	<i>Soupeření aramejštiny a řečtiny</i>	154
	<i>Změny v písmu</i>	156
	<i>Závěrečný paradox</i>	158
	<i>Jazyk od Huanghe po Yangzi</i>	159
	<i>Původ</i>	159
	<i>První sjednocení</i>	162
	<i>Ústup na jih</i>	165
	<i>Vliv severanů</i>	169
	<i>Za jižním mořem</i>	171
	<i>Dohadování s cizími dábly</i>	173
	<i>Protože a proto</i>	174
	<i>Lpění na psaní</i>	179
	<i>Zahraniční vztahy</i>	183
	<i>Žáci Číny</i>	187
	<i>Vpády cizinců: Zářez za egyptštinu</i>	189
	<i>Cizí vpády: Čínština se nezachvěla</i>	193
5	Kouzlo liány: Kulturní dráha sanskrtu	199
	<i>Příběh ve zkratce</i>	199
	<i>Charakter sanskrtu</i>	205
	<i>Vnitřní kvality</i>	205
	<i>Sanskrt v indickém životě</i>	210
	<i>Pohled zvenčí</i>	215
	<i>Šíření sanskrtu</i>	220
	<i>Sanskrt v Indii</i>	220
	<i>Sanskrt v jihovýchodní Asii</i>	224
	<i>Sanskrt na křídlech buddhismu: Střední a východní Asie</i>	233
	<i>Nahrazení sanskrtu</i>	238
	<i>Kouzlo sanskrtu</i>	240
	<i>Omezující nedostatky</i>	244
	<i>Sanskrt již není sám</i>	248
6	Tři tisíce let solipsismu: Dobrodružství řečtiny	253

<i>Řečtina na vrcholu</i>	255
<i>Kdo je Řek?</i>	256
<i>Co je to za jazyk?</i>	260
<i>Domovy domova: Kolonie šíří řečtinu</i>	265
<i>Králové Asie: Řečtina se šíří válkou</i>	269
<i>V objetí latiny: Řečtina se šíří kulturou</i>	276
<i>Krise středního věku: Pokus o nový začátek</i>	280
<i>Předzvěst úpadku</i>	283
<i>Baktrie, Persie, Mezopotámie</i>	284
<i>Sýrie, Palestina, Egypt</i>	285
<i>Řecko</i>	287
<i>Anatólie</i>	289
<i>Útěcha ve stáří</i>	291
<i>Retrospektiva: Životní cyklus klasiky</i>	293
7 <i>Soupeřící Evropa:</i>	
<i>Keltské, románské, germánské a slovanské jazyky</i>	299
<i>Zvraty štěstěny</i>	300
<i>Soupeři: Řecký a římský pohled</i>	303
<i>Keltové</i>	303
<i>Germáni</i>	304
<i>Římané</i>	305
<i>Slované</i>	307
<i>Runy: Záblesk předcházející Kelty</i>	308
<i>Stopy keltských jazyků</i>	309
<i>Jak poznat keltský jazyk</i>	311
<i>Keltská vzdělanost</i>	312
<i>Jak se galština šířila?</i>	316
<i>Galština vstupuje do historických záznamů</i>	320
<i>Konzilium: Princip římského impéria</i>	323
<i>Mos maiorum – římský způsob</i>	323
<i>Dezerce galštiny</i>	327
<i>Baskičtina, britanština a latina</i>	329
<i>Einfall: Postup germánských a slovanských jazyků</i>	332
<i>Invaze germánských jazyků – neodolatelná a neúspěšná</i>	332
<i>Slovanský úsvit na Balkáně</i>	337
<i>Navzdory převaze: Předvečer nástupu angličtiny</i>	338
8 <i>První smrt latiny</i>	343

ČÁST III: JAZYKY SE ŠÍŘÍ PO VODĚ	351
9 Druhá smrt latiny	353
10 Uchvatitelé velikosti: Španělština v Novém světě	359
<i>Portrét conquistadora</i>	359
<i>Říše, jež neměla obdoby</i>	362
<i>První trhliny v jazykové bariéře:</i>	
<i>Tlumočníci, dvojjazyční, jazykovědci</i>	369
<i>Dávné zápolení: Jak se šířily americké jazyky</i>	376
<i>Šíření nahuatlu</i>	379
<i>Šíření kečuánštiny</i>	384
<i>Šíření jazyků chibcha, guaraní a mapudungun</i>	389
<i>Řešení církve: Linguas generales</i>	393
<i>Řešení státu: Hispanización</i>	402
<i>Koda: Napříč Tichým oceánem</i>	406
11 Pasažéři ve vlaku říše: Evropské jazyky	409
<i>Portugalští průkopníci</i>	410
<i>Asijská říše</i>	414
<i>Portugalština v Americe</i>	420
<i>Holandští vetřelci</i>	424
<i>La francophonie</i>	433
<i>Francouzština v Evropě</i>	434
<i>První říše</i>	441
<i>Druhá říše</i>	447
<i>Třetí Řím a všichni Rusové</i>	452
<i>Původ Rusů</i>	454
<i>Spíš na východ než na západ</i>	458
<i>Spíš na sever než na jih</i>	463
<i>Status ruštiny</i>	468
<i>Sovětský experiment</i>	472
<i>Závěry</i>	475
<i>Podivně neúčinná: Ambice němčiny</i>	478
<i>Imperiální epilog: Kóminka</i>	480
12 Mikrokosmos nebo pokřivený odraz? Příběh angličtiny	487
<i>Zkouška odolnosti: Rozloučení s normanskou francouzštinou</i>	489
<i>Přehlušená angličtina</i>	491
<i>Rozbalení anglonormanského balíku</i>	492
<i>Uvádání normanské francouzštiny</i>	497

<i>Stabilizace jazyka</i>	499
<i>Co je to za jazyk?</i>	505
<i>Směr západ!</i>	508
<i>Piráti a plantážníci</i>	509
<i>Země někoho jiného</i>	511
<i>Zjevný osud</i>	517
<i>Vítězné cesty</i>	521
<i>Změněná perspektiva – Angličané v Indii</i>	527
<i>Obchodní podnik</i>	528
<i>Protestantství, zisk a pokrok</i>	530
<i>Úspěch nejlepším úmyslům navzdory</i>	535
<i>Bleskové ovládnutí světa</i>	536
<i>Říše je kompletní</i>	536
<i>Zázrak na zázrak</i>	542
<i>Angličtina mezi vrstevníky</i>	548
 ČÁST IV: JAZYKY DNES A ZÍTRA	 555
13 Stávající první dvacítká	557
14 Perspektivy	565
<i>Co je staré</i>	565
<i>Co je nové</i>	569
<i>Cesta dál</i>	572
<i>Tři hrozby: Svoboda, prestiž a naučitelnost</i>	580
<i>Svoboda</i>	580
<i>Prestiž</i>	581
<i>Co činí jazyk naučitelný</i>	583
<i>Větší než říše</i>	587
POZNÁMKY	591
SEZNAM LITERATURY	608
REJSTŘÍK	620